

นามนาม ตอนที่ ๑ สามัญศัพท์

๕ การันต์ในอิตถิลิงค์

๔. อุ การันต์ในอิตถิลิงค์แจกอย่าง รชช (เชือก) ดังนี้

วิภัตติ	เอกวจนะ	พหูวจนะ
ปจมา	รชช	รชชโย รชช
ทุตिया	รชชํ	รชชโย รชช
ตติยา	รชชยา	รชชหิ รชชภิ (รชชหิ รชชภิ)
จตุตถี	รชชยา	รชชุนํ (รชชุนํ)
ปณจมี	รชชยา	รชชหิ รชชภิ (รชชหิ รชชภิ)
ฉฎจ	รชชยา	รชชุนํ (รชชุนํ)
สตุตมี	รชชยา รชชยํ	รชชสุ (รชชสุ)
อาลปนํ	รชช	รชชโย รชช

การทำตัว รชช (เชือก) ดังนี้

รชชฺ ศัพท์เดิมคือ รชชฺ อุ การันต์ในอิตถิลิงค์ ลง สิ ปจมาวิภัตติ ฝ่าย
เอกวจนะ ลง สิ ลบ สิ เสีย สำเร็จรูปเป็น รชชฺ รชชฺ แปลว่า อ.เชือก ฯ

รชชฺโย ศัพท์เดิมคือ รชชฺ อุ การันต์ในอิตถิลิงค์ ลง โย ปจมาวิภัตติ
ฝ่ายพหุวจนะ ลง โย คง โย ไว้ สำเร็จรูปเป็น รชชฺโย รชชฺโย แปลว่า
อ.เชือก ท. ฯ

รชชฺ ศัพท์เดิมคือ รชชฺ อุ การันต์ในอิตถิลิงค์ ลง โย ปจมาวิภัตติ ฝ่าย
พหุวจนะ ทีฆะ อุ เป็น อุ ลง โย ลบ โย เสีย สำเร็จรูปเป็น รชชฺ
แปลว่า อ.เชือก ท. ฯ

รชชฺุ ศัพท์เดิมคือ รชชฺ อุ การันต์ในอิตถิลิงค์ ลง อํ ทุตติยาวิภัตติ ฝ่าย
เอกวจนะ ลง อํ คง อํ ไว้ สำเร็จรูปเป็น รชชฺุ รชชฺุ แปลว่า ซึ่งเชือก, สู้
เชือก, ยั่งเชือก, ลั่นเชือก, ตลอดเชือก, กะเชือก, เฉพาะเชือก ฯ

รชชฺุโย ศัพท์เดิมคือ รชชฺ อุ การันต์ในอิตถิลิงค์ ลง โย ทุตติยาวิภัตติ
ฝ่ายพหุวจนะ ลง โย คง โย ไว้ สำเร็จรูปเป็น รชชฺุโย รชชฺุโย แปลว่า
ซึ่งเชือก ท., สู้เชือก ท., ยั่งเชือก ท., ลั่นเชือก ท., ตลอดเชือก ท., กะ
เชือก ท., เฉพาะเชือก ท. ฯ

รชชฺ ศัพท์เดิมคือ รชชฺ อุ การันต์ในอิตถิลิงค์ ลง โย ทุตติยาวิภัตติ ฝ่าย
พหุวจนะ ทีฆะ อุ เป็น อุ ลง โย ลบ โย เสีย สำเร็จรูปเป็น รชชฺ รชชฺ
แปลว่า ซึ่งเชือก ท., สู้เชือก ท., ยั่งเชือก ท., ลั่นเชือก ท., ตลอดเชือก
ท., กะเชือก ท., เฉพาะเชือก ท. ฯ

รชชฺุยา ศัพท์เดิมคือ รชชฺ อุ การันต์ในอิตถิลิงค์ ลง นา ตติยาวิภัตติ
ฝ่ายเอกวจนะ แปลง นา เป็น ยา สำเร็จรูปเป็น รชชฺุยา แปลว่า ด้วย
เชือก, โดยเชือก, อันเชือก, ตามเชือก, เพราะเชือก, มีเชือก, ด้วยเชือก,
ข้างเชือก, ทางเชือก ฯ

รชชฺหิ ศัพท์เดิมคือ รชชฺ อุ การันต์ในอิตถิลิงค์ ลง หิ ตติยาวิภัตติ ฝ่าย
 พหูวนะ ทีมะ อุ เป็น อุ ลง หิ คง หิ ไว้ สำเร็จรูปเป็น รชชฺหิ รชชฺหิ
 แปลว่า ด้วยเชือก ท., โดยเชือก ท., อันเชือก ท., ตามเชือก ท., เพราะ
 เชือก ท., มีเชือก ท., ด้วยเชือก ท., ข้างเชือก ท., ทางเชือก ท. ฯ

รชชฺหิ ศัพท์เดิมคือ รชชฺ อุ การันต์ในอิตถิลิงค์ ลง หิ ตติยาวิภัตติ ฝ่าย
 พหูวนะ ทีมะ อุ เป็น อุ แปลง หิ เป็น ภิ สำเร็จรูปเป็น รชชฺหิ รชชฺหิ
 แปลว่า ด้วยเชือก ท., โดยเชือก ท., อันเชือก ท., ตามเชือก ท., เพราะ
 เชือก ท., มีเชือก ท., ด้วยเชือก ท., ข้างเชือก ท., ทางเชือก ท. ฯ

รชชฺชยา ศัพท์เดิมคือ รชชฺ อุ การันต์ในอิตถิลิงค์ ลง ส จตุตถีวิภัตติ ฝ่าย
 เอกวนะ แปลง ส เป็น ยา สำเร็จรูปเป็น รชชฺชยา รชชฺชยา แปลว่า แก่
 เชือก, เพื่อเชือก, ต่อเชือก ฯ

รชชฺชนํ ศัพท์เดิมคือ รชชฺ อุ การันต์ในอิตถิลิงค์ ลง นํ จตุตถีวิภัตติ ฝ่าย
 พหูวนะ ทีมะ อุ เป็น อุ ลง นํ คง นํ ไว้ สำเร็จรูปเป็น รชชฺชนํ รชชฺชนํ
 แปลว่า แก่เชือก ท., เพื่อเชือก ท., ต่อเชือก ท. ฯ

รชชฺชยา ศัพท์เดิมคือ รชชฺ อุ การันต์ในอิตถิลิงค์ ลง สฺมา ปัลลจมีวิภัตติ
 ฝ่ายเอกวนะ แปลง สฺมา เป็น ยา สำเร็จรูปเป็น รชชฺชยา รชชฺชยา
 แปลว่า แต่เชือก, จากเชือก, กว่าเชือก, เหตุเชือก ฯ

รชชฺหิ ศัพท์เดิมคือ รชชฺ อุ การันต์ในอิตถิลิงค์ ลง หิ ปัลลจมีวิภัตติ ฝ่าย
 พหูวนะ ทีมะ อุ เป็น อุ ลง หิ คง หิ ไว้ สำเร็จรูปเป็น รชชฺหิ รชชฺหิ
 แปลว่า แต่เชือก ท., จากเชือก ท., กว่าเชือก ท., เหตุเชือก ท. ฯ

รชชฺหิ ศัพท์เดิมคือ รชชฺ อุ การันต์ในอิตถิลิงค์ ลง หิ ตติยาวิภัตติ ฝ่าย
 พหูวนะ ทีมะ อุ เป็น อุ แปลง หิ เป็น ภิ สำเร็จรูปเป็น รชชฺหิ รชชฺหิ
 แปลว่า แต่เชือก ท., จากเชือก ท., กว่าเชือก ท., เหตุเชือก ท. ฯ

รชชฺยู ศัพท์เดิมคือ รชชฺ อุ การันต์ในอิตถิลิงค์ ลง ส ัญฺจิวีวิกัตติ ฝ่ายเอกวจนะ แปลง ส เป็น ยา สำเร็จรูปเป็น รชชฺยู รชชฺยู แปลว่า แห่ง เชือก, ของเชือก, เมื่อเชือก ฯ

รชชฺนุ ศัพท์เดิมคือ รชชฺ อุ การันต์ในอิตถิลิงค์ ลง น ัญฺจิวีวิกัตติ ฝ่ายพหุวจนะ ทีฆะ อุ เป็น อุ ลง น คง น ุไว้ สำเร็จรูปเป็น รชชฺนุ รชชฺนุ แปลว่า แห่งเชือก ท., ของเชือก ท., เมื่อเชือก ท. ฯ

รชชฺยู ศัพท์เดิมคือ รชชฺ อุ การันต์ในอิตถิลิงค์ ลง สฺมี สัตตมวีวิกัตติ ฝ่ายเอกวจนะ แปลง สฺมี เป็น ยา สำเร็จรูปเป็น รชชฺยู รชชฺยู แปลว่า ในเชือก, โกล้เชือก, ที่เชือก, ครั้นเชือก, ในเชือก, เนื้อเชือก, บนเชือก, ณ เชือก ฯ

รชชฺยุ ศัพท์เดิมคือ รชชฺ อุ การันต์ในอิตถิลิงค์ ลง สฺมี สัตตมวีวิกัตติ ฝ่ายเอกวจนะ แปลง สฺมี เป็น ย สำเร็จรูปเป็น รชชฺยุ รชชฺยุ แปลว่า ในเชือก, โกล้เชือก, ที่เชือก, ครั้นเชือก, ในเชือก, เนื้อเชือก, บนเชือก, ณ เชือก ฯ

รชชฺสุ ศัพท์เดิมคือ รชชฺ อุ การันต์ในอิตถิลิงค์ ลง สฺ สัตตมวีวิกัตติ ฝ่ายพหุวจนะ ทีฆะ อุ เป็น อุ ลง สฺ คง สฺ ุไว้ สำเร็จรูปเป็น รชชฺสุ รชชฺสุ แปลว่า ในเชือก ท., โกล้เชือก ท., ที่เชือก ท., ครั้นเชือก ท., ในเชือก ท., เนื้อเชือก ท., บนเชือก ท., ณ เชือก ท. ฯ

รชชฺ ลิงค์เดิมคือ รชชฺ อุ การันต์ในอิตถิลิงค์ ลง ลี อาลปนะวิกัตติ ฝ่ายเอกวจนะ ลง ลี ลบ ลี เสย สำเร็จรูปเป็น รชชฺ รชชฺ แปลว่า แน่เชือก, คู่ก่อนเชือก, ข้าแต่เชือก ฯ

รชชฺโย ศัพท์เดิมคือ รชชฺ อุ การันต์ในอิตถิลิงค์ ลง โย อาลปนะวิกัตติ ฝ่ายพหุวจนะ ลง โย คง โย ุไว้ สำเร็จรูปเป็น รชชฺโย รชชฺโย แปลว่า แน่เชือก ท., คู่ก่อนเชือก ท., ข้าเชือก ท. ฯ

รชชฺ ศัพท์เดิมคือ รชชฺ อุ การันต์ในอิตถิลิงค์ ลง โย อาลปนะวิภัตติ
 ฝ่ายพหูวนะ ทีฆะ อุ เป็น อุ ลง โย ลบ โย เสีย สำเร็จรูปเป็น รชชฺ รช
 ชฺ แปลว่า แ่นะเชือก ท., ลูก่อนเชือก ท., ข้าแต่เชือก ท. ฯ

ศัพท์เหล่านี้แจกเหมือน รชชฺ (เชือก)

อรุ (ทราย)	ยากุ (ข้าวต้ม)	กาสุ (หลุม)
ลาอุ (น้ำเต้า)		
เรนุ (แม่โคนม)	วิชชฺ (สายฟ้า)	

ตัวอย่างการแจก ยากุ (ข้าวต้ม) เหมือน รชชฺ (เชือก) ดังนี้
 อุ การันต์ในอิตถิลิงค์แจกอย่าง ยากุ (ข้าวต้ม) ดังนี้

วิภัตติ	เอกวจนะ	พหูวนะ
ปจมา	ยากุ	ยากุโย ยากุ
ทุตिया	ยากุ °	ยากุโย ยากุ
ตติยา	ยากุนา	ยากุหิ ยากุภิ
จตุตถิ	ยากุยา	ยากุนั
ปณจมี	ยากุยา	ยากุหิ ยากุภิ
ฉฎฐิ	ยากุยา	ยากุนั
สप्तตมี	ยากุยา ยากุยั	ยากุสุ
อालปนั	ยากุ	ยากุโย ยากุ

จงแต่งประโยคภาษาไทยต่อไปนี้เป็นภาษามคธ

๑. อ.ปลา ท. (มจธ-ปง) ในหลุม แห่งทราย ที่ฝั่ง (ตี่ร) แห่งแม่น้ำ (นที-อิต) ฯ

๒. อ.หม้อ แห่งข้าวต้ม ในเรือน ของหญิงแม่เรือน ผู้เป็นที่ฝั่ง ของญาติ ท. ฯ

๓. อ.ฝูง แห่งแม่โคนม ท. ในนา (เขตต-นปง) ของหญิง ฯ